

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

6. července 2023*

„Řízení o předběžné otázce – Směrnice 2011/95/EU – Normy týkající se podmínek přiznávání postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany – Článek 14 odst. 4 písm. b) – Odnětí postavení uprchlíka – Státní příslušník třetí země odsouzený pravomocným rozsudkem za zvlášť závažný trestný čin – Nebezpečí pro společnost – Přezkum přiměřenosti“

Ve věci C-402/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Raad van State (Státní rada, Nizozemsko) ze dne 15. června 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 20. června 2022, v řízení

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

proti

M. A.

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení: A. Arabadžev, předseda senátu, L. Bay Larsen (zpravodaj), místopředseda Soudního dvora, P. G. Xuereb, T. von Danwitz a I. Ziemele, soudci,

generální advokát: J. Richard de la Tour,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

- za M. A.: R. C. van den Berg, advocaat,
- za nizozemskou vládu: K. Bulterman a M. H. S. Gijzen, jako zmocněnkyně,
- za maďarskou vládu: Z. Biró-Tóth a M. Z. Fehér, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi: J. Hottiaux a F. Wilman, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: nizozemština.

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 17. května 2023,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (Úř. věst. 2011, L 337, s. 9).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi M. A., který je státním příslušníkem třetí země, a Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost, Nizozemsko) (dále jen „státní tajemník“), ohledně zamítnutí žádosti M. A. o mezinárodní ochranu.

Právní rámec

- 3 Bod 12 odůvodnění směrnice 2011/95 zní takto:
„Hlavním cílem této směrnice je na jedné straně zajistit, aby členské státy používaly společná kritéria pro zjišťování totožnosti osob, které mezinárodní ochranu skutečně potřebují, a na druhé straně zajistit minimální úroveň výhod poskytovaných těmto osobám ve všech členských státech.“
- 4 Článek 1 této směrnice stanoví:
„Účelem této směrnice je stanovit normy, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, jednotný status pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a obsah poskytnuté ochrany.“
- 5 Článek 12 odst. 2 uvedené směrnice stanoví:
„Státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti jsou vyloučeni z postavení uprchlíka, existují-li závažné důvody se domnívat, že:
a) se dopustili zločinu proti míru, válečného zločinu nebo zločinu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech;
b) se dopustili vážného nepolitického zločinu mimo zemi svého azylu dříve, než byli uznáni uprchlíkem, tj. před vydáním povolení k pobytu na základě přiznání postavení uprchlíka [...]“
- 6 Článek 13 téže směrnice stanoví:
„Členské státy přiznávají postavení uprchlíka státním příslušníkům třetích zemí a osobám bez státní příslušnosti, které splňují podmínky pro získání postavení uprchlíka v souladu s kapitolami II a III.“

7 Článek 14 odst. 4 a 5 směrnice 2011/95 stanoví:

„4. Členské státy mohou odejmout, ukončit nebo zamítnout prodloužení platnosti postavení přiznaného uprchlíkovi vládním, správním, soudním nebo kvazisoudním orgánem, jestliže

[...]

b) jako osoba odsouzená pravomocným rozsudkem za zvlášť závažný trestný čin představuje nebezpečí pro společnost dotyčného členského státu.

5. V situacích uvedených v odstavci 4 se mohou členské státy rozhodnout nepřiznat postavení uprchlíka, jestliže toto rozhodnutí ještě nebylo přijato.“

8 Článek 17 odst. 1 a 3 této směrnice stanoví:

„1. Státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti nemají nárok na doplňkovou ochranu, existují-li vážné důvody se domnívat, že

[...]

b) se dopustili vážného zločinu;

[...]

3. Členské státy mohou vyloučit státního příslušníka třetí země nebo osobu bez státní příslušnosti z možnosti získat doplňkovou ochranu, pokud před svým přijetím v dotyčném členském státě spáchali jeden nebo více zločinů, na které se odstavec 1 nevztahuje a za které lze uložit trest odnětí svobody, kdyby byl spáchán v dotyčném členském státě, a pokud dotyčná osoba opustila svou zemi původu pouze proto, aby se vyhnula trestům za uvedené zločiny.“

9 Článek 21 odst. 2 písm. b) uvedené směrnice zní:

„Nevylučují-li to mezinárodní závazky uvedené v odstavci 1, mohou členské státy uprchlíka navrátit bez ohledu na to, zda je formálně uznán, jestliže

[...]

b) jako osoba odsouzená pravomocným rozsudkem za zvlášť závažný trestný čin představuje nebezpečí pro společnost dotyčného členského státu.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

10 M. A. podal dne 5. července 2018 žádost o mezinárodní ochranu v Nizozemsku.

11 Státní tajemník tuto žádost zamítl rozhodnutím ze dne 12. června 2020. V tomto rozhodnutí měl za to, že se M. A. oprávněně obává pronásledování ve své zemi původu, ale že byl odsouzen pravomocným rozsudkem za zvlášť závažný trestný čin, takže z tohoto důvodu představuje nebezpečí pro společnost.

- 12 V této souvislosti vycházel státní tajemník ze skutečnosti, že M. A. byl v roce 2018 odsouzen nizozemským trestním soudem k trestu odnětí svobody v trvání 24 měsíců za tři případy sexuálního napadení, pokus o sexuální napadení a krádež mobilního telefonu, jichž se dopustil ve stejný večer.
- 13 M. A. podal proti rozhodnutí ze dne 12. června 2020 žalobu.
- 14 Soud prvního stupně rozsudkem ze dne 13. července 2020 toto rozhodnutí zrušil z důvodu, že státní tajemník dostatečně neodůvodnil jednak to, že skutky, kterých se M. A. dopustil, jsou natolik závažné, že odůvodňují nepřiznání postavení uprchlíka, a jednak to, že M. A. představuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné nebezpečí pro některý ze základních zájmů společnosti.
- 15 Státní tajemník podal proti tomuto rozsudku odvolání k Raad van State (Státní rada, Nizozemsko), která je předkládajícím soudem.
- 16 Na podporu tohoto odvolání zaprvé uvádí, že na skutky vytýkané M. A. je třeba s ohledem na jejich povahu, uložený trest a jejich rušivý dopad na nizozemskou společnost nahlížet jako na jediné protiprávní jednání, které představuje zvláště závažný trestný čin. Zadruhé tvrdí, že odsouzení M. A. za zvláště závažný trestný čin v zásadě prokazuje, že představuje nebezpečí pro společnost.
- 17 Daný soud má pochybnosti ohledně kritérií, která je třeba zohlednit při určení, zda trestný čin, za který byl státní příslušník třetí země pravomocně odsouzen, musí být považován za zvláště závažný ve smyslu čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95. Navíc vzhledem k neshodě mezi účastníky původního řízení, pokud jde o význam pojmu „nebezpečí pro společnost“, předkládající soud opakuje otázky, které položila Conseil d'État (Státní rada, Belgie) ve věci C-8/22.
- 18 Za těchto podmínek se Raad van State (Státní rada) rozhodla přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Kdy je trestný čin natolik ‚zvláště závažný‘ ve smyslu čl. 14 odst. 4 *initio* a písm. b) směrnice [2011/95], aby členský stát mohl osobě, která potřebuje mezinárodní ochranu, nepřiznat postavení uprchlíka?

Jsou kritéria, jež platí pro ‚vážený zločin‘ ve smyslu čl. 17 odst. 1 *initio* a písm. b) směrnice [2011/95], která Soudní dvůr vyložil v bodě 56 rozsudku ze dne 13. září 2018, Ahmed (C-369/17, EU:C:2018:713), relevantní při posuzování otázky, zda se jedná o ‚zvláště závažný trestný čin‘? Pokud ano, existují ještě další kritéria, na jejichž základě musí být trestný čin kvalifikován jako ‚zvláště‘ závažný?

2) Musí být čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice [2011/95] vykládán v tom smyslu, že stanoví, že nebezpečí pro společnost je dáno již samotnou skutečností, že osoba, které bylo přiznáno postavení uprchlíka, byla pravomocným rozsudkem odsouzena za zvláště závažný trestný čin, nebo musí být vykládán v tom smyslu, že stanoví, že samotné odsouzení pravomocným rozsudkem za zvláště závažný trestný čin není dostačující k prokázání existence nebezpečí pro společnost?

3) Pokud samotné odsouzení pravomocným rozsudkem za zvláště závažný trestný čin není dostačující k prokázání existence nebezpečí pro společnost, musí být čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice [2011/95] vykládán v tom smyslu, že vyžaduje, aby členský stát prokázal, že žadatel po svém odsouzení nadále představuje nebezpečí pro společnost? Musí členský stát prokázat,

že toto nebezpečí je skutečné a aktuální, nebo je dostačující existence potenciálního nebezpečí? Musí být čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice [2011/95], vykládaný samostatně nebo ve spojení se zásadou proporcionality, vykládan v tom smyslu, že umožňuje odnětí postavení uprchlíka pouze v případě, že je toto odnětí přiměřené a že nebezpečí, které představuje osoba, jíž bylo toto postavení přiznáno, je natolik závažné, aby odůvodňovalo toto odnětí?

- 4) Pokud členský stát nemusí prokázat, že žadatel po svém odsouzení nadále představuje nebezpečí pro společnost a že toto nebezpečí je skutečné, aktuální a dostatečně závažné, aby odůvodňovalo odnětí postavení uprchlíka, musí být čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice [2011/95] vykládan v tom smyslu, že z něj vyplývá, že nebezpečí pro společnost je v zásadě dáno tím, že osoba, které bylo přiznáno postavení uprchlíka, byla pravomocným rozsudkem odsouzena za zvlášt' závažný trestný čin, avšak že tato osoba může prokázat, že takové nebezpečí nepředstavuje nebo již nepředstavuje?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 19 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, na základě jakých kritérií lze trestný čin považovat za „zvlášt' závažný trestný čin“ ve smyslu čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95.
- 20 Článek 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95 stanoví, že členské státy mohou odejmout postavení přiznané uprchlíkovi, jestliže jako osoba odsouzená pravomocným rozsudkem za zvlášt' závažný trestný čin představuje nebezpečí pro společnost členského státu, v němž se nachází.
- 21 Článek 14 odst. 5 této směrnice stanoví, že v situacích uvedených v jejím čl. 14 odst. 4 se mohou členské státy rozhodnout nepřiznat státnímu příslušníkovi třetí země postavení uprchlíka, jestliže rozhodnutí o jeho žádosti o mezinárodní ochranu ještě nebylo přijato.
- 22 Z bodů 27 až 42 rozsudku z dnešního dne, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Uprchlík, který spáchal vážný zločin) (C-8/22), vyplývá, že použití čl. 14 odst. 4 písm. b) též směrnice podléhá splnění dvou samostatných podmínek, a to zaprvé že dotyčný státní příslušník třetí země byl odsouzen pravomocným rozsudkem za zvlášt' závažný trestný čin a zadruhé že bylo prokázáno, že představuje nebezpečí pro společnost členského státu, v němž se nachází.
- 23 Stran první z těchto podmínek je třeba na úvod připomenout, že v souladu s požadavky jednotného uplatňování unijního práva a zásady rovnosti musí být výrazy určitého ustanovení tohoto práva, které stejně jako čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95 výslovně neodkazuje za účelem vymezení svého smyslu a dosahu na právo členských států, zpravidla vykládány autonomním a jednotným způsobem v celé Unii (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. září 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, bod 36, a ze dne 15. listopadu 2022, Senatsverwaltung für Inneres und Sport, C-646/20, EU:C:2022:879, bod 40).
- 24 Vzhledem k tomu, že čl. 14 odst. 4 písm. b) této směrnice ani žádné jiné ustanovení uvedené směrnice nedefinuje výraz „zvlášt' závažný trestný čin“, musí být tento výraz v tomto ohledu vykládan v souladu s jeho obvyklým smyslem v běžném jazyce, s přihlédnutím ke kontextu, ve kterém je použit, a cílům sledovaným právní úpravou, jejíž je součástí [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. září 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Povaha práva pobytu podle článku 20 SFEU), C-624/20, EU:C:2022:639, bod 28 a citovaná judikatura].

- 25 Pokud jde nejprve o obvyklý smysl výrazu „zvlášť závažný trestný čin“ v běžném jazyce, je třeba uvést, že výraz „trestný čin“ označuje v tomto rámci jednání nebo opomenutí, které představuje závažné porušení právního řádu dotčené společnosti, a je z tohoto důvodu jako takové v rámci této společnosti trestně postihováno.
- 26 Výraz „zvlášť závažný“, který tento pojem „trestný čin“ doplňuje o dvě kvalifikace, odkazuje, jak zdůraznil generální advokát v bodě 38 svého stanoviska, na trestný čin výjimečné závažnosti.
- 27 Stran kontextu, v němž je použit výraz „zvlášť závažný trestný čin“, je třeba zaprvé zdůraznit, že čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95 představuje výjimku z pravidla uvedeného v článku 13 této směrnice, podle kterého členské státy přiznávají postavení uprchlíka každému státnímu příslušníkovi třetí země, který splňuje podmínky pro získání postavení uprchlíka. Toto ustanovení musí být tedy vykládáno restriktivně (obdobně viz rozsudek ze dne 13. září 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, bod 52).
- 28 Zadržte některá ustanovení směrnice 2011/95, jako je čl. 12 odst. 2 písm. a), příslušné trestné činy sice specifikují, avšak čl. 14 odst. 4 písm. b) této směrnice se týká jakéhokoli „zvlášť závažného trestného činu“.
- 29 Zatřetí vzhledem k tomu, že i v čl. 12 odst. 2 písm. b) směrnice 2011/95, který odkazuje na „vážený nepolitický zločin“, a v čl. 17 odst. 1 písm. b) této směrnice, který se týká „vážného zločinu“, jde o zbavení mezinárodní ochrany státního příslušníka třetí země, který se dopustil trestného činu vykazujícího určitý stupeň závažnosti, je třeba pro účely výkladu čl. 14 odst. 4 písm. b) této směrnice zohlednit judikaturu Soudního dvora týkající se těchto ustanovení.
- 30 Z této judikatury přitom vyplývá, že příslušný orgán dotyčného členského státu může použít důvody pro vyloučení stanovené v čl. 12 odst. 2 písm. b) a v čl. 17 odst. 1 písm. b) směrnice 2011/95, které se týkají situace, kdy se žadatel o mezinárodní ochranu dopustil „vážného zločinu“, teprve poté, až v každém jednotlivém případě posoudí jemu známé konkrétní skutečnosti, aby mohl určit, zda existují závažné důvody se domnívat, že činy spáchané dotyčnou osobou, která jinak splňuje kritéria pro získání požadovaného statusu, spadají pod tento důvod pro vyloučení, přičemž posouzení závažnosti dotčeného trestného činu vyžaduje úplnou analýzu všech okolností daného jednotlivého případu [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 2. dubna 2020, Komise v. Polsko, Maďarsko a Česká republika (Dočasný mechanismus relokace žadatelů o mezinárodní ochranu), C-715/17, C-718/17 a C-719/17, EU:C:2020:257, bod 154, jakož i ze dne 22. září 2022, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság a další, C-159/21, EU:C:2022:708, bod 92].
- 31 Pokud jde konkrétně o kritéria, která musí být použita pro posouzení stupně závažnosti trestného činu pro účely použití čl. 17 odst. 1 písm. b) směrnice 2011/95, Soudní dvůr rozhodl, že kritérium trestu, který lze uložit podle trestního práva dotyčného členského státu, je zvláště důležité pro tyto účely, avšak není samo o sobě rozhodující (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. září 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, bod 55).
- 32 Kromě toho v bodě 56 téhož rozsudku ze dne 13. září 2018, Ahmed (C-369/17, EU:C:2018:713), Soudní dvůr odkázal na zprávu Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (EASO) z ledna 2016 nazvanou „Vyloučení: články 12 a 17 kvalifikační směrnice (2011/95/EU)“, která v bodě 3.2.2, jenž se týká čl. 17 odst. 1 písm. b) směrnice 2011/95, doporučuje, aby se závažnost trestného činu, na základě kterého může být osoba vyloučena z doplňkové ochrany, posuzovala

s ohledem na více kritérií, jako je zejména povaha dotčeného činu, způsobená újma, forma řízení použitá za účelem zahájení stíhání, povaha trestu, který lze uložit, a zohlednění otázky, zda většina soudů rovněž považuje tento čin za vážný zločin.

- 33 Začtvrté z porovnání článků 12, 14, 17 a 21 směrnice 2011/95 však vyplývá, že unijní normotvůrce stanovil rozdílné požadavky na stupeň závažnosti trestných činů, jimiž lze odůvodnit uplatnění důvodu pro vyloučení nebo odnětí mezinárodní ochrany či navrácení uprchlíka.
- 34 Článek 17 odst. 3 směrnice 2011/95 tak zmiňuje spáchání „jednoho nebo více zločinů“. Článek 12 odst. 2 písm. b) a čl. 17 odst. 1 písm. b) této směrnice odkazují, jak bylo uvedeno v bodě 29 tohoto rozsudku, na spáchání „vážného zločinu“. Unijní normotvůrce se naproti tomu rozhodl použít v čl. 14 odst. 4 písm. b) a v čl. 21 odst. 2 písm. b) uvedené směrnice stejné výrazy spolu s požadavkem, aby byl dotčený státní příslušník třetí země odsouzený pravomocným rozsudkem za „zvlášť závažný trestný čin“.
- 35 Z toho vyplývá, že použití výrazu „zvlášť závažný trestný čin“ v čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95 svědčí o rozhodnutí unijního normotvůrce podřídit použití tohoto ustanovení mimo jiné splnění zvláště přísné podmínky spočívající v pravomocném odsouzení za trestný čin vykazující výjimečnou závažnost, jež přesahuje míru závažnosti trestných činů, které mohou odůvodnit použití čl. 12 odst. 2 písm. b) nebo čl. 17 odst. 1 písm. b) a odst. 3 této směrnice.
- 36 Konečně hlavní cíl směrnice 2011/95, který vyplývá z článku 1 této směrnice a z bodu 12 jejího odůvodnění, jímž je zajistit, aby všechny členské státy používaly společná kritéria pro zjišťování totožnosti osob, které mezinárodní ochranu skutečně potřebují, a zajistit minimální úroveň výhod poskytovaných uvedeným osobám ve všech členských státech, rovněž hovoří ve prospěch restriktivního výkladu čl. 14 odst. 4 písm. b) této směrnice.
- 37 Ze všech výše uvedených skutečností vyplývá, že čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95 lze použít pouze na státního příslušníka třetí země, který byl pravomocným rozsudkem odsouzen za trestný čin, který lze na základě jeho specifických rysů považovat za čin vykazující výjimečnou závažnost v tom smyslu, že spadá mezi trestné činy, které nejvíce narušují právní řád dotčené společnosti.
- 38 V tomto ohledu platí, že posouzení stupně závažnosti určitého trestného činu pro účely použití směrnice 2011/95 musí být sice v souladu s judikaturou uvedenou v bodě 23 tohoto rozsudku provedeno na základě společných standardů a kritérií, nic to však nemění na tom, že za současného stavu unijního práva není trestní právo členských států předmětem obecných harmonizačních opatření. Při tomto posouzení je tedy třeba zohlednit volbu učiněnou v rámci trestního systému dotyčného členského státu, týkající se určení trestných činů, které nejvíce narušují právní řád společnosti.
- 39 Avšak vzhledem k tomu, že toto ustanovení odkazuje na pravomocné odsouzení za „zvlášť závažný trestný čin“ v jednotném čísle a musí být vykládáno restriktivně, může být jeho použití odůvodněno pouze v případě pravomocného odsouzení za trestný čin, který sám o sobě spadá pod pojem „zvlášť závažný trestný čin“, což předpokládá, že vykazuje stupeň závažnosti uvedený v bodě 37 tohoto rozsudku, přičemž tohoto stupně závažnosti nelze dosáhnout kumulací různých trestných činů, z nichž žádný sám o sobě nepředstavuje zvlášť závažný trestný čin.

- 40 Jak navíc vyplývá z judikatury uvedené v bodě 30 tohoto rozsudku, vyhodnocení stupně závažnosti trestného činu, za který byl státní příslušník třetí země odsouzen, vyžaduje posouzení veškerých okolností dané věci. V této souvislosti je pro zjištění těchto okolností relevantní odůvodnění odsuzujícího rozsudku, jelikož vyjadřuje posouzení jednání dotčeného státního příslušníka třetí země příslušným trestním soudem.
- 41 Kromě toho mají mezi dalšími okolnostmi, které musí být zohledněny za účelem posouzení, zda trestný čin dosahuje stupně závažnosti uvedeného v bodě 37 tohoto rozsudku, zásadní význam povaha a výše hrozícího trestu, a tím spíše pak výše trestu, který byl uložen.
- 42 Vzhledem k tomu, že použití čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95 je omezeno na trestné činy výjimečné závažnosti, lze tedy za „zvláště závažný trestný čin“ ve smyslu tohoto ustanovení považovat pouze trestný čin, který byl důvodem pro uložení zvláště přísného trestu s ohledem na trestní sazby obecně ukládané v dotčeném členském státě.
- 43 Kromě hrozícího trestu a trestu uloženého musí rozhodující orgán pod dohledem příslušných soudů zohlednit zejména povahu spáchaného trestného činu, jelikož ta může přispět k prokázání intenzity zásahu do právního řádu dotčené společnosti, a všechny okolnosti spáchání trestného činu, zejména případné polehčující nebo přitěžující okolnosti, úmyslnou či nedbalostní povahu tohoto trestného činu, jakož i povahu a rozsah škod způsobených uvedeným trestným činem.
- 44 Relevantní může být i povaha trestního řízení vedeného za účelem postihu dotčeného trestného činu, pokud odráží stupeň závažnosti, který tomuto trestnému činu přičetly orgány činné v trestním řízení.
- 45 Naproti tomu případná reakce na dotčený trestný čin ve sdělovacích prostředcích nebo ohlasy u veřejnosti nelze s ohledem na v podstatě subjektivní a nahodilou povahu takové okolnosti zohlednit pro účely použití čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95.
- 46 Je třeba ještě upřesnit, že jelikož – jak vyplývá z bodu 40 tohoto rozsudku – posouzení dotčeného trestného činu vyžaduje posouzení všech okolností specifických pro daný případ, nejsou kritéria pro posouzení popsána v bodech 40 až 44 tohoto rozsudku vyčerpávající, a mohou být proto případně doplněna o další kritéria.
- 47 V tomto kontextu mohou sice členské státy stanovit zejména minimální prahové hodnoty určené k usnadnění jednotného používání tohoto ustanovení, avšak tyto prahové hodnoty musí být nutně v souladu se stupněm závažnosti uvedeným v bodě 37 tohoto rozsudku a nesmí v žádném případě umožnit závěr o „zvláště závažné“ povaze dotčeného trestného činu, aniž příslušný orgán provedl úplné posouzení všech okolností daného případu (obdobně viz rozsudek ze dne 13. září 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, bod 55).
- 48 Na první otázku je tedy třeba odpovědět tak, že čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95 musí být vykládán tak, že „zvláště závažným trestným činem“ podle tohoto ustanovení je trestný čin, který s ohledem na své specifické rysy vykazuje výjimečnou závažnost v tom smyslu, že spadá mezi trestné činy, které nejvíce narušují právní řád dotčené společnosti. Pro účely posouzení, zda trestný čin, za který byl státní příslušník třetí země odsouzen pravomocným rozsudkem, vykazuje takový stupeň závažnosti, je třeba zohlednit zejména trest, který za tento trestný čin hrozí, a trest, který byl za něj uložen, povahu tohoto trestného činu, případné přitěžující či polehčující okolnosti, úmyslnou či nedbalostní povahu uvedeného trestného činu, povahu a rozsah škod způsobených tímto trestným činem, jakož i řízení, které je vedeno k jeho postihu.

Ke druhé otázce

- 49 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95 vykládán v tom smyslu, že existence nebezpečí pro společnost členského státu, v němž se nachází dotčený státní příslušník třetí země, může být považována za prokázanou na základě samotné skutečnosti, že byl odsouzen pravomocným rozsudkem za zvláště závažný trestný čin.
- 50 Jak bylo uvedeno v bodě 22 tohoto rozsudku, z bodů 27 až 42 rozsudku z dnešního dne, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Uprchlík, který spáchal vážný zločin) (C-8/22), vyplývá, že použití čl. 14 odst. 4 písm. b) téže směrnice podléhá splnění dvou samostatných podmínek, a to zaprvé že dotčený státní příslušník třetí země byl odsouzen pravomocným rozsudkem za zvláště závažný trestný čin a zadruhé že bylo prokázáno, že představuje nebezpečí pro společnost členského státu, v němž se nachází.
- 51 Nelze tedy mít za to, že splnění jedné z těchto dvou podmínek postačuje ke konstatování, že je splněna i druhá podmínka, neboť v opačném případě by nebyla respektována volba takto učiněná unijním normotvůrcem.
- 52 Na druhou otázku je tedy třeba odpovědět tak, že čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95 musí být vykládán v tom smyslu, že existence nebezpečí pro společnost členského státu, v němž se nachází dotčený státní příslušník třetí země, nemůže být považována za prokázanou pouze na základě skutečnosti, že byl odsouzen pravomocným rozsudkem za zvláště závažný trestný čin.

Ke třetí a čtvrté otázce

- 53 Podstatou třetí a čtvrté otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda musí být čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95 vykládán v tom smyslu, že použití tohoto ustanovení je podmíněno tím, že příslušný orgán prokáže, že nebezpečí, které představuje dotčený státní příslušník třetí země pro společnost členského státu, v němž se nachází, je skutečné, aktuální a závažné a že odnětí postavení uprchlíka představuje opatření, které je přiměřené tomuto nebezpečí.
- 54 Z bodů 47 až 65 rozsudku z dnešního dne, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Uprchlík, který spáchal vážný zločin) (C-8/22), vyplývá, že opatření uvedené v čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95 může být přijato pouze tehdy, představuje-li dotčený státní příslušník třetí země skutečné, aktuální a dostatečně závažné nebezpečí pro některý ze základních zájmů společnosti členského státu, v němž se nachází. Při posuzování existence tohoto nebezpečí musí příslušný orgán posoudit všechny okolnosti jednotlivého případu.
- 55 Kromě toho, jak bylo uvedeno v bodech 66 až 70 uvedeného rozsudku, tento orgán musí za účelem určení, zda přijetí opatření stanoveného v čl. 14 odst. 4 písm. b) uvedené směrnice je přiměřené nebezpečí, které představuje dotčený státní příslušník třetí země pro společnost členského státu, v němž se nachází, zvážit na jedné straně toto nebezpečí a na straně druhé práva, která musí být podle směrnice 2011/95 zaručena osobám splňujícím hmotněprávní podmínky uvedené v jejím čl. 2 písm. d).
- 56 Z toho vyplývá, že na třetí a čtvrtou otázku je třeba odpovědět tak, že čl. 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95 musí být vykládán v tom smyslu, že použití tohoto ustanovení je podmíněno tím, že příslušný orgán prokáže, že nebezpečí, které představuje dotčený státní příslušník třetí

země pro některý ze základních zájmů společnosti členského státu, v němž se nachází, je skutečné, aktuální a dostatečně závažné a že odnětí postavení uprchlíka představuje opatření, které je přiměřené tomuto nebezpečí.

K nákladům řízení

- 57 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 14 odst. 4 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany,

musí být vykládán v tom smyslu, že

„zvláště závažným trestným činem“ podle tohoto ustanovení je trestný čin, který s ohledem na své specifické rysy vykazuje výjimečnou závažnost v tom smyslu, že spadá mezi trestné činy, které nejvíce narušují právní řád dotčené společnosti. Pro účely posouzení, zda trestný čin, za který byl státní příslušník třetí země odsouzen pravomocným rozsudkem, vykazuje takový stupeň závažnosti, je třeba zohlednit zejména trest, který za tento trestný čin hrozí, a trest, který byl za něj uložen, povahu tohoto trestného činu, případné přitěžující či polehčující okolnosti, úmyslnou či nedbalostní povahu uvedeného trestného činu, povahu a rozsah škod způsobených tímto trestným činem, jakož i řízení, které je vedeno k jeho postihu.

- 2) Článek 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95

musí být vykládán v tom smyslu, že

existence nebezpečí pro společnost členského státu, v němž se nachází dotčený státní příslušník třetí země, nemůže být považována za prokázanou pouze na základě skutečnosti, že byl odsouzen pravomocným rozsudkem za zvláště závažný trestný čin.

- 3) Článek 14 odst. 4 písm. b) směrnice 2011/95

musí být vykládán v tom smyslu, že

použití tohoto ustanovení je podmíněno tím, že příslušný orgán prokáže, že nebezpečí, které představuje dotčený státní příslušník třetí země pro některý ze základních zájmů společnosti členského státu, v němž se nachází, je skutečné, aktuální a dostatečně závažné a že odnětí postavení uprchlíka představuje opatření, které je přiměřené tomuto nebezpečí.

Podpisy